



## **Huseiernes innspill til handlingsplan for energieffektivisering i alle deler av norsk økonomi**

Huseierne er en partipolitisk uavhengig forbrukerorganisasjon for boligeiere. Vi har 270.000 medlemmer, 6.600 sameier og borettslag. Medlemmene våre bor i leiligheter, rekkehus og eneboliger, og representerer bredden i den norske boligmassen. Vi vil bidra i utvikling av politikk som sikrer at flest mulig har økonomisk mulighet til å eie og ta vare på sitt eget hjem.

Et kommende kraftunderskudd her hjemme betyr nye store investeringer i nettkapasitet og fornybar kraftproduksjon. EU gjennomfører i høyt tempo også beslutninger som må til for å innfri målet vi har satt oss om 55 prosent utslippskutt innen 2030, og vedtar nye lovverk som etter hvert vil treffe norske boligeiere siden de er EØS-relevante. Det vil kreve tid og penger av boligeiere som må energioppgradere hjemme, i en tid hvor økte bokostnader skaper store økonomiske utfordringer for mange. Derfor må vi allerede nå tilrettelegge for en storstilt satsing på energieffektivisering gjennom informasjon, regulatoriske grep og omfattende tilskudds- og låneordninger.

### **Store mål, men lite tid**

FNs klimapanel slår i sin nyeste synteserapport fast at det gjøres for lite og at det går for sakte med arbeidet for å stoppe temperaturøkninger og klimaendringer. Overgangen fra fossil til fornybar går ikke fort nok, og vi vil ikke rekke å bygge ut den fornybare energiproduksjon vi trenger i tide. Energieffektivisering og egenproduksjon kan frigjøre store mengder fornybar energi nå, redusere risikoen for kraftunderskudd og bidra til at elektrifiseringen går raskere.

Målet om å redusere energiforbruket i bygningsmassen med 10 TWh innen 2030 og Energikommisjonens ambisjoner om det dobbelte, nås ikke uten å ta i bruk alle tilgjengelige virkemidler. Rapporten viser at vi ikke klarer å unngå kraftunderskudd uten å samtidig sørge for en storstilt satsing på energisparing og lokal produksjon. Det er en viktig erkjennelse. Energieffektivisering kan gjennomføres raskt, er ikke forbundet med kontroversiell utbygging av uberørte land- og havområder og utløser ikke konflikter.

### **Politisk handlekraft og helhetlig plan**

Politiske valg og handlekraft er avgjørende for utviklingen i norsk kraftforsyning. Det er en myte at energieffektivisering skjer helt av seg selv, og at vi får opp nødvendig volum uten klare mål, insentiver og støtteordninger.

Vi støtter Energikommisjonen i at ansvar må plasseres hos NVE, og at ulike myndigheter må koordinere sitt arbeid bedre. Virkemidler forutsetter også klare mål. Vi må få på plass en helhetlig handlingsplan for energisparing og strategi for solkraft på bygg. Vi må ha tydelige mål og delmål for ulike bygningskategorier, med økonomiske, regulatoriske og pedagogiske virkemidler. Det må klargjøres hvordan energieffektivisering, lokal energiproduksjon, lokale varmekilder og forbrukerfleksibilitet kan gi bedre forsyningssikkerhet, og hvilke konsekvenser

dette har for kraftnettet. Planen bør følges opp med årlig måling av resultat og mulighet for justering av virkemidler, med regelmessig redegjørelse for Stortinget for å sikre at vi er i rute for å nå vedtatte klimamål. Og aller viktigst, planen må aktivere sluttbrukerne til handling.

### **Enovas innspill til handlingsplan**

Huseierne synes Enova har levert en god barrierebeskrivelse og analyse, men de vektlegger ikke i stor nok grad sluttbrukernes behov og preferanser. Vi er også kritiske til at Enova ikke vil ha sektorvise mål, men peker på behov for mer utredning. En av de største barrierene i dag er manglende mål, og vi mener at en permanent endring av Enovas mandat slik at det også omfatter nasjonale mål og sektormål for energieffektivisering er et nødvendig grep.

Det er positivt at Enova anbefaler nye virkemidler for næringsbygg og flerbolighus. Kartleggingsstøtte og investeringsstøtte til energimerking, energitjenester og energieffektivisering kan raskt komme på plass gjennom omdisponering av midler for innværende år, og styrkes gjennom betydelige økte midler i Statsbudsjettet 2024.

Men Huseierne er kritiske til at Enova ikke anbefaler støtte til trinnvis oppgradering i småhus. Vi mener at løftet må skje i en bred og forpliktende plan med mål og delmål for alle bygninger – herunder boliger, flerbolighus og yrkesbygg. Det er naturlig at planen følger EUs rammeverk for energibruk og taksonomi. Utvikling av et regelverk og markedsmekanismer for forbrukerfleksibilitet må også på plass, slik at energisystemet kan gjøre nytte av mer av potensialet for fleksible energiressurser i bygg.

### **Boligeiere ønsker å bidra, men vet ikke hvordan**

Å gi boligeiere flest mulighet til å bidra, styrker oppslutningen om klimadugnaden. Mange ønsker å gjøre smarte, miljøvennlige, bærekraftige og energisparende tiltak hjemme, men synes det er vanskelig å orientere seg i markedet. Å bruke strømmen smartere er viktig, men det er viktig å redusere det totale strømforbruket først. Utfordringen for forbrukerne er at kostnaden kommer i forkant, mens gevinsten hentes ut etterpå. I tillegg er det stor usikkerhet rundt støtten fra Enova, siden den også blir innvilget i etterkant av gjennomført tiltak.

Huseiernes egne medlems- og befolkningsundersøkelse i regi av Opinion viste at usikkerhet og manglende kompetanse om løsninger, muligheter og støtteordninger er de største barrierene for å gjennomføre tiltak, tett etterfulgt av økonomi. Flere enn 7 av 10 synes det er vanskelig og tidkrevende å sette seg inn i ulike løsninger og mulighetene de gir, og trenger veiledning om hvilke energitiltak som er riktig for sin bolig. 61 prosent mangler investeringsmidler, og 78 prosent kjenner ikke til eksisterende støtteordninger.

Derfor er det så viktig å også få på plass kompetanse- og informasjonsprogrammer som kan gi bygg- og boligeiere nødvendig kunnskap om anbefalte tiltak, i tillegg til økonomiske virkemidler og støtteordninger.

### **Mer styring av Enova**

I dag er differansen mellom det husholdningene betaler inn til energifondet og det de henter ut årlig gjennom Enovatilskuddet for stor. Støtte til introduksjon av ny teknologi er viktig, men er ikke alene nok til at vi når de nasjonale målene for klimakutt og energisparing. Huseierne mener Enovas styringsavtale må justeres slik at Enovas mandat også omfatter energieffektivisering. Alternativt må Enovas oppdrag spisses i en tydelig tilleggsavtale som også sikrer støtte til moden teknologi og trinnvise tiltak.

Støtteordningene må bedre tilpasses boligeiernes interesser og behov. Det er viktig at man får støtte til de tiltakene folk flest faktisk bør gjøre, ikke bare de største og dyreste tiltakene - eller de mest innovative. Vi kan ikke bare vente på de mest mulig banebrytende teknologiene og løsningene, vi må også ta i bruk de løsningene som finnes i dag. Energieffektivisering er også klimatilak.

Vi må ta med oss den viktigste lærdommen fra elbilsatsingen, nemlig hvor effektivt det kan være når vi kombinerer krav, støtte og motivasjon. Det må sikres midler over statsbudsjettet for 2024, og Enova må ha en klar bestilling slik at de kan følge opp med riktige virkemidler.

### **Momsfritak og energimerkeordning**

For å utløse flere energieffektiviseringstiltak i boligene våre, mener Huseierne også at det vil være samfunnsøkonomisk lønnsomt å gi stimulans gjennom skatte- og avgiftslettelser i en tidsbegrenset periode. Et midlertidig momsfritak for isolasjon, vinduer og dører vil være et treffsikkert virkemiddel, sammen med panteordninger for gamle vinduer og skattefradrag for håndverktjenester til gjennomføring av energieffektivisering.

Energimerket blir også viktigere fremover, og forbruker må forholde seg til dette når de kjøper, selger og renoverer bolig. For å sikre forutsigbarhet trengs klare felles retningslinjer å planlegge og gjennomføre energioppgradering etter, så revideringen må være i tråd med øvrig EU-regelverk og rammeverk som kommer. Enova anbefaler en sterk energisystemorientering av energiattesteringsordningen for bygg, noe vi ikke støtter. Vi mener revisjonen må sikre at energimerkeordningen blir mer relevant og målrettet som virkemiddel for energieffektivisering av bygg, med forbrukernes interesser og preferanser i første rekke.

### **Elhub må forenkle tilgang til strømdata**

Elhubs ulike akseptløsninger for kraftleverandører og tredjepartsaktører må også endres. Godkjenning av tilgang til måleverdier som krever separat innlogging i Elhub gjennom ID-porten, gjør at mange brukere faller fra i onboardingsløpet fordi det blir for mange steg og plattformer å forholde seg til. Mange uavhengige tredjeparter dropper derfor integrasjon mot Elhub, og får ikke hjulpet kunder med å dra nytte av egne strømdata.

Praksisen gir kraftleverandørene et klart konkurransefortrinn når det kommer til utnyttelse av strømdata, siden strømselskapene allerede har tilgang til kundenes data og kan tilby energieffektiviseringstjenester uten å måtte gå gjennom akseptløsningen. I praksis kan det gi et stort konkurransefortrinn til noen aktører i privatmarkedet. AMS har åpnet for at kraftleverandørene kan tilby flere og andre tjenester enn før, og de kan på mange måter konkurrere mer direkte med tredjepartsleverandørene enn det som har vært tilfelle før.

Strømdataene i Elhub gir verdi til den enkelte kunde, men er også nyttig med tanke på kraftsituasjon, nett og utslipp. Begrensningene medfører at mange forbrukere, borettslag og sameier ikke får merverdi av sine strømdata.

### **Rettferdig byrdefordeling**

Avslutningsvis er det viktig å minne om at den store energiomleggingen og gjennomføringen av det grønne skiftet må gi en rettferdig byrdefordeling. Oppslutning om tiltak som vil kreve noe av oss alle, krever at det ikke er noen som blir stående alene igjen med regningen. Det blir vanskelig å få aksept for å bygge ut mer kraft hvis vi ikke samtidig viser at vi tar gode grep på enøk for å bruke den kraften vi allerede har bygget ut mest mulig effektivt.



Oslo, 21. april 2023

*Linda Ørstavik Öberg*

Linda Ørstavik Öberg  
Energipolitisk rådgiver

*Morten A. Meyer*

Morten Andreas Meyer  
Generalsekretær